

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวม แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของส่วนบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีขอบเขตตามประสบการณ์ของบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งมีข้อแตกต่าง ๆ คล้ายคลึงหรือความหลายหลายของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความขัดแย้ง เห็นด้วย คล้อยตาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมปกติของสังคม ด้วยเหตุนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาหลายท่าน ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ความคิดเห็น” (Opinion) ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ความคิดเห็น (opinion) ตามรากศัพท์จากพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทัศนะหรือประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว
3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้มาขอปรึกษา

วรวิฑูมิ (2540) อ้างโดย วิชาน (2541 : 9) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจแสดงออกมาด้วยพูด การปฏิบัติ หรือการเขียน การแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับทัศนะคติ ค่านิยม การศึกษา ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่า

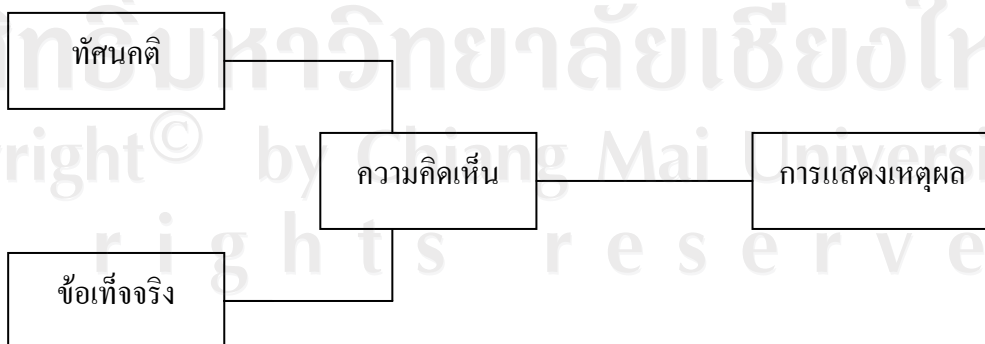
ก่อนที่จะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งความคิดเห็นอาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

นพมาศ (2533 : 139) ได้กล่าวถึงความคิดเห็น “ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็จะทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมกันมากในประเทศหรือต่างประเทศกับการสำรวจประชามติ (Polling) เพื่อหยั่งเสียงความนิยมในตัวบุคคลสำคัญ การสำรวจประชามติจะใช้กันมากทางการเมือง แต่ก็สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้แล้วแต่ผู้ศึกษาจะปรับปรุงให้เข้ากับสภาวการณ์ของการวิจัย แต่จะให้ผลไว้วางใจได้พอสมควร การแสดงประชามติก็คือ การแสดงความคิดเห็นนั่นเอง

ภูวดล (2539) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกตได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งบุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

โยธินและจุมพล (2529) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (Verbal expression) เกี่ยวกับทัศนคติค่านิยมและความเชื่อถือ ความคิดเห็นดังกล่าวอาจประกอบด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์หรือทางพฤติกรรมด้วยก็ได้

สงวน (2522) กล่าวว่า “ความคิดเห็น คือ การแสดงออกซึ่งวิจรรณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความเห็นของบุคคลในขณะที่ทัศนคติแสดงถึงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ” เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ อาจสรุปความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ดังนี้

แผนภูมิแสดงที่มาของการเกิดความคิดเห็น

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นจากการแปลข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ได้พบเห็นมา แต่ลักษณะของการแปลข้อเท็จจริงนั้น ๆ ย่อมเป็นไปตามทัศนคติของบุคคล และเมื่อคนนั้นถูกถามว่าทำไมจึงมีความคิดเห็นอย่างนั้น เขาจะพยายามให้เหตุผลไปตามที่เขาคิด

กันยา (2532 : 107) กล่าวว่า ความคิดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งเป็นการใช้สัญลักษณ์ (symbols) แทนสิ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปของความเห็น

ชำนาญ (ไม่ระบุปีพิมพ์ : 24) ได้กล่าวว่า คนเราย่อมคิดอะไรแตกต่างกันออกไปได้ตั้งมากมาย แทบจะคนหนึ่งก็ความคิดหนึ่งก็ว่าได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าแนวความคิดต่าง ๆ เหล่านั้น จะเอามาเข้าตารางแบ่งหมวดหมู่ไม่ได้ นั่นก็คือ แม้ว่าจะมีความแตกต่างของปัจเจกบุคคลในแต่ละกลุ่มอันเป็นแบบฉบับของความคิดก็ตาม แต่ถ้าหากว่า ได้จัดเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันนั้น ก็เชื่อได้โดย่วิธีการคิดที่จะทำอะไรจะมีส่วนเหมือนกันทั้งหมด

นวลศิริ (2531 : 132) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นมักใช้ควบคู่กันไปกับค่านิยมและความเชื่อ ส่วนใหญ่ความคิดเห็นมักจะใช้กับเรื่องที่คนหม่อมมาก มีความเชื่อหรือทัศนคติอย่างไร เช่น ความคิดเห็นของคนไทยที่มีต่อรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น นอกจากนั้นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งขึ้นอยู่กับจิตใจ ทัศนคติ และค่านิยม ตามสภาพของบุคคลที่จะแสดงออก มาให้บุคคลอื่นรับรู้ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และตามสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ

เทียมเมฆ (2531 : 10) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูกแต่เป็นแนวทางที่เห็นว่าได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด มากปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับทัศนคติมาก ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ คือ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การแสดงออกด้วยการพูดหรือ การเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือตีความ ซึ่งอาจเป็นลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความคิดเห็นอาจไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ก็ได้

โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

หลักการและเหตุผล

กรมวิชาการเกษตรมีศูนย์วิจัยพืช (พืชสวน พืชไร่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว) และศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตกว่า 100 แห่ง กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค นับเป็นแหล่งเรียนรู้หรือเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตทางการเกษตรอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งของประเทศ ศูนย์วิจัย

พืชและ/หรือศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตบางแห่งมีพื้นที่มากกว่า 3,000 ไร่ และมีพื้นที่บางส่วนเป็นป่าเขาลำเนาไพรที่ยังคงสามารถอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์เอาไว้ได้ ควบคู่ไปกับพื้นที่แปลงทดลองที่ผ่านการพัฒนามาเป็นเวลายาวนาน โดยการใช้งบประมาณของแผ่นดินหลายสิบล้านบาท มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเช่นระบบไฟฟ้า ถนน แหล่งน้ำ อาคาร บ้านพัก ฯลฯ ไว้แล้วค่อนข้างดี หลาย ๆ แห่งตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นที่ยู้งักกัน คืออยู่แล้วของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ในอดีต ทรัพยากรที่ทรงคุณค่ายิ่งของกรมวิชาการเกษตรดังกล่าวข้างต้น มีการใช้ประโยชน์ในวงจำกัด เฉพาะการทำกรวิจัย/ทดลอง/ทดสอบ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีการเกษตรดีและเหมาะสมเท่านั้น บุคคลภายนอกจำนวนมากที่มีโอกาสเข้ามาใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของศูนย์วิจัยฯ และ/หรือศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ ของกรมวิชาการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่สำคัญ นับเป็นการเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรของชาติเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ เนื่องจากนโยบายการลดกำลังคนภาครัฐ ทำให้จำนวนข้าราชการและลูกจ้างของกรมวิชาการเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 – 4 ปีที่ผ่านมา ทำให้การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ด้อยประสิทธิภาพลง

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง สามารถกระจายรายได้และโอกาสในการพัฒนาให้กับชุมชนในชนบทที่อยู่ห่างไกลออกไป อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการแข่งขันที่รุนแรงยิ่งขึ้นในกลุ่มประเทศที่ต้องอาศัยการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ คำถามก็คือ ทำอย่างไรประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียภายในปี 2551 ตามวิสัยทัศน์ที่ได้ให้ไว้ และทำอย่างไร การท่องเที่ยวจะมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน สามารถกระจายรายได้และโอกาสในการพัฒนาแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรจึงอาจจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะช่วยผลักดันให้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547 – 2551 ของประเทศไทยบรรลุเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ในปีงบประมาณ 2545 กรมวิชาการเกษตรได้รับงบประมาณตามโครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อพัฒนาพื้นที่ศูนย์วิจัย/ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ 10 แห่งให้เป็นศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรขึ้น ต่อมา กรมวิชาการเกษตรได้เร่งพัฒนาศูนย์วิจัย/ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ ให้เป็นศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2547 มีจำนวน 17 ศูนย์ฯ และมีนักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 107,564 คน หรือเพิ่มขึ้นกว่า 50% เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2546 อย่างไรก็ตาม ในปี 2548 กรมวิชาการเกษตรไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก

โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากมีข้อโต้แย้งว่า โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นบทบาทของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นการผิดกับหลักการจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการด้านการสร้างศักยภาพเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนั้นกรมวิชาการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรนำเสนอของงบประมาณปี 2549 – 2551 เพื่อเป็นการสนับสนุนเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547 – 2551

วัตถุประสงค์

1. ยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและการให้บริการของศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรที่มีอยู่จำนวน 17 ศูนย์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
2. พัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อยกระดับศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรที่มีศักยภาพของกรมวิชาการเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศไทย
3. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวกและการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในการเข้ามาเยี่ยมชมและใช้บริการของศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร
4. พัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรให้เป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรที่สำคัญ สามารถประชาสัมพันธ์และดึงดูดบุคคลทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เข้ามาทำความเข้าใจกับกระบวนการศึกษา วิจัย พัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีด้านพืชของกรมวิชาการเกษตรอันจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ
5. สนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของกรมวิชาการเกษตรในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ขยายฐานเศรษฐกิจและวิสาหกิจชุมชน

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวปี 2547 – 2551

โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มสินค้า หาดทราย ชายทะเล (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก เพชรบูรณ์ และจังหวัดเลย) กลุ่มสินค้าประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร จังหวัดสุรินทร์ และแพร่) และกลุ่มสินค้าตามความสนใจเฉพาะ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร จังหวัด

สุรินทร์ และแพร่) และกลุ่มสินค้าตามความสนใจเฉพาะ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร จังหวัดจันทบุรี ชุมพร และหนองคาย)

เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ

พัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร 17 ศูนย์ให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ของแต่ละศูนย์ท่องเที่ยวฯ โดยในปีงบประมาณ 2549 จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรได้ประมาณ 150,000 คน

ระยะเวลาดำเนินการ

3 ปี (พ.ศ. 2549 – 2551)

พื้นที่ดำเนินโครงการ

ดำเนินงานในพื้นที่ 14 จังหวัด 17 ศูนย์ คือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรศูนย์วิจัยเกษตรหลวงขุนวาง แม่จอนหลวง และสะเมิง) จังหวัดเชียงราย (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรคอยช้าง (คอยาวี) และศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย (อำเภอเมือง) จังหวัดตาก (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรคอยมูเซอ) จังหวัดแพร่ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่) จังหวัดเพชรบูรณ์ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรเขาค้อ) จังหวัดเลย (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรภูเรือ) จังหวัดหนองคาย (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรศูนย์วิจัยพืชสวนหนองคาย) จังหวัดสุรินทร์ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร – ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ หม่อน – ไหมสุรินทร์) จังหวัดจันทบุรี (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี) เพชรบุรี (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ เพชรบุรี (ชะอำ) ชุมพร (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร) สุราษฎร์ธานี (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน สุราษฎร์ธานี) จังหวัดกระบี่ (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ กระบี่) และจังหวัดภูเก็ต (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชฯ ภูเก็ต)

งบประมาณ ปี 2549 – 2551

ปี 2549 จำนวนเงิน 45,722,300 บาท

ปี 2550 จำนวนเงิน 25,058,000 บาท

ปี 2551 จำนวนเงิน 22,498,000 บาท

รวมทั้งสิ้น 93,278,300 บาท

(รายละเอียดตามภาคผนวก ค)

หน่วยงานหลัก

กลุ่มงานบริหาร โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิชาการเกษตร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขต 1 – 8 กรมวิชาการเกษตร

กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์

กลุ่มเป้าหมายนักเรียน/นักศึกษา สามารถรับความรู้จากการศึกษาดูงาน การผลิตพืชผัก ไม้ผลเมืองหนาวและเมืองร้อน ข้าว ยางพารา เพื่อใช้ประกอบการเรียน การศึกษา

กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว ได้ความเพลิดเพลิน และความสุขจากได้ชมแปลงทดลอง พืชผักเมืองหนาวที่หายากได้ยาก เช่น มะคาเดเมียนัท แอปเปิ้ล ท้อ และสาลี่ ฯลฯ ในแหล่งท่องเที่ยว ภาคใต้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงขั้นตอนการผลิตยางพาราทั้งระบบ

กลุ่มเป้าหมายเกษตรกร สามารถนำความรู้ด้านการผลิตพืชไปใช้พัฒนาไร่นาของตนได้ อีกทั้งมีโอกาสได้รับพืชพันธุ์ใหม่ ๆ ไปปลูกในไร่นาอีกด้วย จึงเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต พืชของกรมวิชาการเกษตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมายชุมชนที่อยู่รอบศูนย์วิจัย/ศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิต มีโอกาส ได้ขายสินค้าพื้นเมืองให้กับนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวในศูนย์ฯ จึงเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน อีกทางหนึ่งด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

1. ปรับปรุงและพัฒนาที่พัก เรือนเพาะชำ กรีนเฮาส์ อาคารอเนกประสงค์ เพื่อบริการ นักท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐานระดับนานาชาติ โดยจัดหาอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เครื่องวีดิทัศน์สำหรับบรรยายทางวิชาการ เครื่อง ทำน้ำอุ่น เครื่องนอน และอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

3. ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามสอดคล้องกับทัศนียภาพของศูนย์วิจัยและศูนย์บริการที่มีอยู่ให้คงอยู่ยั่งยืน
4. จัดทำป้ายบอกเส้นทางและจำแนกพืชพรรณภายในศูนย์ ทั้งภาษาไทย และอังกฤษ พร้อมมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว
5. เชิญชวนให้เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในศูนย์เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน

กลไกการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและความสำเร็จ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการ จำนวนนักท่องเที่ยวและการเผยแพร่ทุก 2 สัปดาห์ และทุกเดือน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมศูนย์ท่องเที่ยวทั้ง 17 ศูนย์ทั่วประเทศ ปี 2549 จำนวน 150,000 คน ปี 2550 จำนวน 180,000 คน และปี 2551 จำนวน 220,000 คน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง)

ภายหลังจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมายังทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของชาวไทยภูเขา หมู่ที่ 10 ต.แม่วีน อ.สันป่าตอง (ปัจจุบันคือ อ.แม่วาง) จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 ก.พ. 2523 ทรงมีพระราชดำรัสให้กองพืชสวนดำเนินการใช้ทุ่งหญ้าแห่งนี้เป็นสถานที่ทดลองและขยายพันธุ์พืชบนที่สูง เพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรชาวไทยบนที่สูง เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น ปี 2538 ได้ยกระดับให้เป็นศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ โดยมีสถานีทดลองเกษตรที่สูงแม่จอนหลวงเป็นสถานีเครือข่าย ถึงปี 2547 ได้มีการรวมเป็นศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ มีพื้นที่งานทดลอง 5 สถานีแต่มีสถานีที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 สถานีก็คือ ขุนวาง, แม่จอนหลวง

“ขุนวาง” ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ต.แม่วีน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชัน ความลาดเอียงของพื้นที่ประมาณ 15 – 60 % สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,100 – 1,400 เมตร มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี อุณหภูมิต่ำสุด ช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม 8 - 10° C และอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน 31 – 34° C เฉลี่ยสูงสุด 25 – 27° C ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,000 มม./ปี

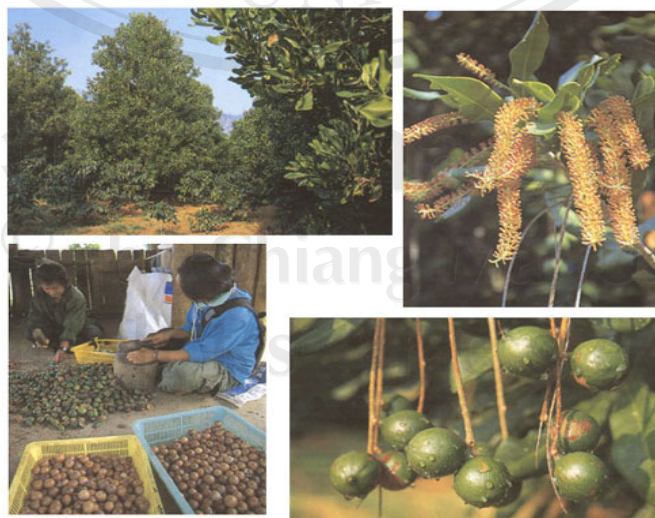
มีหน้าที่ศึกษาวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต วิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวของพืชสวนอุตสาหกรรมและพืชเมืองหนาว ได้แก่ มะคาเดเมีย นัท กาแฟอาราบิก้า บัวย ท้อ สาลี่ พลัม พลับ มันฝรั่ง พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวต่าง ๆ ถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและผู้สนใจ

ภายในพื้นที่ 450 ไร่ ของศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) หลากหลายด้วยแปลงไม้ผลเมืองหนาวต่าง ๆ หากไปถึงในช่วงฤดูกาลผลไม้เมืองหนาวผลิดอกออกผล ไม่ว่าจะเป็นสาลี่ พลับ ท้อ แคนตาลิน หรือสตอเบอรี่ นักท่องเที่ยวก็สามารถเด็ดชิมได้จากต้นเลยทีเดียว หรือหากไปเยี่ยมชมในช่วงหนาว ก็จะได้สัมผัสบรรยากาศอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่กลางเดือนมกราคม – เดือนกุมภาพันธ์ ที่ดอกนางพญาเสือโคร่ง หรือซากุระดอย จะออกดอกสีชมพู สว่างไสวเต็มต้น ขับให้ดอยขุนวางกลายเป็นสีชมพูไปทั้งดอย (ปฏิทินการท่องเที่ยวอยู่ในภาคผนวก ก.)

นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินชม ศึกษาแปลงทดลองการเกษตรภายในศูนย์ได้ โดยมีเจ้าหน้าที่นำชมตามเส้นทางที่กำหนด (ดูแผนที่ประกอบ) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางภายในศูนย์ควรเป็นรถปิกอัพหรือ รถขับเคลื่อนสี่ล้อ และจักรยาน โดยมีจุดที่น่าสนใจดังนี้

1. แปลงทดสอบพันธุ์มะคาเดเมีย (หมายเลข 1)

หลายคนเคยชิมมะคาเดเมียคั่วอบเกลือแสนอร่อย ราคาแพงลิบมาแล้ว แต่ยังไม่เคยเห็นต้นจริง ๆ ของมัน มะคาเดเมียนัท เป็นไม้ต้นสูงใหญ่ มีถิ่นกำเนิดในออสเตรเลีย ใบหนาทึบและแข็ง ซึ่งแตกต่างกับดอกของมันอย่างลิบลิบ เพราะดอกมะคาเดเมียนัทจะออกเป็นช่อยาว เป็นดอกเล็ก ๆ สีขาวเต็มช่อ ลักษณะเหมือนดอกกุหลาบสำหรับ ยามออกดอกจะห้อยระย้าเต็มต้น ดอกดูแบบบาง นุ่มนวล มีกลิ่นหอมมาก

ภาพที่ 1 แปลงทดสอบพันธุ์มะคาเดเมีย

ภาพที่ 2 ผลิตรัณฑ์มะคาเดเมียอบคั่วเกลือ

มะคาเดเมียทำให้ผลเป็นลูกกลม ๆ ขนาดประมาณ 1 นิ้ว สีเขียว เมื่อทุบเปลือกออก เนื้อในจะมันหวาน นิยมนำไปคั่วอบเกลือ มีรสชาติอร่อยกว่าเม็ดมะม่วงหิมพานต์ หรือถั่วอื่น ๆ นักท่องเที่ยวสามารถทดลองเก็บผล มะคาเดเมียที่แก่มาทุบเอาเปลือกออก แล้วชิมเนื้อในสด ๆ จะพบว่ารสชาติสด ๆ ของมันนั้นหอมหวานมันยิ่งนัก หรือหากต้องการจะชิมแบบชนิดอบคั่วเกลือแล้ว ทางศูนย์ฯ ก็ได้ทดลองทำการอบเกลือบรรจุใส่ถุงสำหรับให้แขกที่มาเยือนได้ชิมด้วย

นอกจากนี้ ยังได้ทำการทดลองเพื่อสกัดน้ำมันจากผลมะคาเดเมียไปทำสบู่ทำเครื่องสำอาง ซึ่งเป็นที่นิยมมากในต่างประเทศ มีราคาสูงสูงลิบเพราะสารจากมะคาเดเมียนั้นเป็นไขมันอิ่มตัว เมื่อใช้เป็นส่วนผสมของเครื่องสำอางเชื่อว่าจะทำให้ผิวชุ่มชื้น (แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในภาคผนวก ค.)

2. แปลงไม้ผลเมืองหนาว (หมายเลข 2)

แปลงไม้ผลเมืองหนาวของขุนวางมีทั้งท้อ แนนทารีน (มีลักษณะเหมือนท้อทุกอย่าง ยกเว้นผลที่ไม่มีขน) และพลัม ในช่วงฤดูหนาวไม้เหล่านี้จะพากันผลัดใบและพร้อมใจกันออกดอกบานสะพรั่งเต็มต้น ดอกท้อจะเป็นสีชมพูสด ส่วนพลัมจะออกดอกสีขาวบานเต็มต้น ไม้เมืองหนาวพวกนี้มีดอกสวยก้านแข็ง ทำให้นอกจากรับประทานผลผลิตแล้ว ยังสามารถพัฒนาให้เป็นไม้ตัดดอกได้อีกด้วย

ท้อ แนนทารี และพลัม จะออกดอกบานเต็มต้นอยู่ในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ หลังจากนั้นก็จะเริ่มติดผล พอเข้าช่วงเดือนมีนาคม ไปจนถึงเดือนเมษายน ผลท้อและแนนทารีนก็จะเริ่มแก่ สามารถรับประทานได้ ส่วนพลัมนั้นยังต้องรอจนถึงช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม ผลจึงจะแก่เป็นสีม่วงเข้ม สามารถรับประทานได้

แปลงทดลองไม้ผลเมืองหนาวของศูนย์วิจัยเกษตรหลวงขุนวางนั้น น่าสนใจตรงที่วิธีการตัดแต่งรูปทรงต้นให้แตกต่างกันออกไปหลาย ๆ แบบ เช่น ตัดเป็นทรงรูปพัด ให้แผ่กว้างมีลักษณะคล้ายพัดจริง ๆ หรือตัดแต่งเป็นทรงกระบอก กิ่งก็จะถูกตัดแต่งให้ยาว ชะลูดขึ้นไปและตัดทรงเปิดกลาง คือ เว้นให้ตรงกลางเปิดกว้างโล่ง ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าวิธีการตัดแต่งกิ่งแต่ละแบบจะให้ผลผลิตที่ต่างกันหรือไม่ งานวิจัยชิ้นนี้ยังอยู่ระหว่างการศึกษาและเก็บข้อมูล หากผลออกมาเป็นอย่างไรก็คงสามารถนำไปแนะนำ ให้เกษตรกรที่ปลูกไม้ผลเมืองหนาวเหล่านี้นำไปปฏิบัติได้

ภาพที่ 3 แปลงไม้ผลเมืองหนาว

ภาพที่ 4 ไวน์พลัม

นักท่องเที่ยวนักสามารถดูงานศึกษาการปลูกไม้ผลเมืองหนาวที่ไม่ต้องการอากาศหนาวเย็นนักเหล่านี้ได้ และหากมาเยี่ยมชมเยือนในช่วงที่ตรงฤดูกาลที่ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้ ก็ยังสามารถเด็ดชิมได้อีกด้วย (แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในภาคผนวก ค.)

3. แปลงกาแฟ (หมายเลข 3)

ต้นกาแฟที่ปลูกกันอยู่ในเมืองไทยเวลานี้มีอยู่ 2 พันธุ์ คือ พันธุ์โรบัสต้า และอาราบิก้า กาแฟโรบัสต้า เป็นพันธุ์ที่ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ปลูกได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงที่สูง แต่คุณภาพของเมล็ดจะด้อยกว่าอาราบิก้า ในขณะที่เดียวกันอาราบิก้าก็มีข้อจำกัดคือจะต้องปลูกในที่ที่มีอากาศค่อนข้างเย็น กาแฟอาราบิก้าที่ปลูกบนที่สูงนั้นจะให้กลิ่นและรสชาติที่นุ่มนวลเป็นที่นิยมในการทำกาแฟคั่วบด ส่วนโรบัสตานั้นนิยมทำเป็นกาแฟสำเร็จรูป เพราะให้น้ำหนักเนื้อมากกว่า

ภาพที่ 5 แปลงกาแฟ

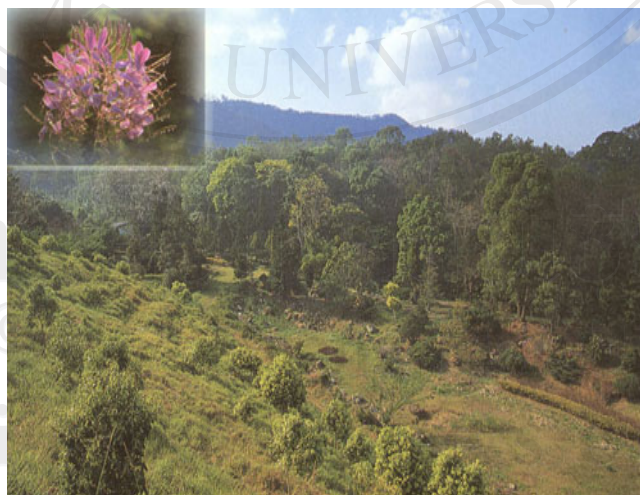

ภาพที่ 6 ผลิตรั้วกาแฟอาราบิก้าคั่วบด

หากนักท่องเที่ยวมาเยือนขุนวางในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ก็จะมีโอกาสได้เห็นต้นกาแฟออกดอกสีขาวบานสะพรั่งเต็มต้น ดอกกาแฟมีสีขาว กลิ่นหอมคล้ายมะลิป่า ผลกาแฟมีทั้งชนิดที่เป็นสีแดงเข้มและสีเหลือง จะออกผลเต็มต้นช่วงราวเดือนมิถุนายน เมื่อเก็บผลแล้วก็จะต้องเอาไปกะเทาะเปลือกสีแดงออกนำไปแช่น้ำไว้ 1 คืน แล้วนำมาขัดเพื่อให้เมือกที่หุ้มเมล็ดชั้นในลอกออกหมดแล้วต้องเอาไปสีเพื่อเอากะลา ออกอีกชั้นตอนหนึ่ง จึงจะนำไปคั่วและอบ ก็จะได้ออกมาเป็นกาแฟอาราบิก้าอบคั่วที่มีกลิ่นหอมชวนดื่ม รสชาติเข้มข้น นักท่องเที่ยวสามารถชมขั้นตอนตั้งแต่การเก็บผลกาแฟจนกระทั่งถึงการกะเทาะเปลือก กาแฟได้ที่นี้ รวมทั้งชิมกาแฟอาราบิก้าคั่วสด ผลผลิตจากศูนย์วิจัยเกษตรหลวงขุนวางได้ทุกวัน (แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในภาคผนวก ค.)

4. หุบรับเสด็จ (หมายเลข 4)

หุบเขาที่ล้อมรอบด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย มีลำธารสายเล็ก ๆ ไหลผ่านแห่งนี้เคยเป็นจุดถวายการต้อนรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เสด็จมาทรงเยี่ยมที่นี่ในปี พ.ศ. 2525 และได้ทรงปลูกต้นบัว ซึ่งได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “ขุนวาง 1” นอกจากทิวทัศน์โดยรอบที่งดงามแล้ว เบื้องล่างของหุบรับเสด็จนี้ยังมีแปลงไม้ดอกไม้เมืองหนาวที่ทางศูนย์ฯ ปลูกไว้ให้เดินเที่ยวชมอีกด้วย ในช่วงฤดูหนาวไม้ดอกไม้เหล่านี้จะแข่งกันออกดอกอวดสีสันอันหลากหลาย มีทั้งคริสต์มาส ฟุเซีย ฝั่ลื้อ ฮอลลี่ฮอก รักเร่หรือรักแรก (แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวอยู่ในภาคผนวก ค.)

ภาพที่ 7 หุบรับเสด็จ

นอกจากนี้ที่นี่ยังจัดเตรียมไว้สำหรับเป็นจุดกางเต็นท์ของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพที่ 8 จุดกางเต็นท์และห้องน้ำสำหรับจุดกางเต็นท์

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) ได้จาก 2 เส้นทาง ได้แก่

เส้นทางที่ 1 จาก จ.เชียงใหม่ ถึง อ.สันป่าตอง เลี้ยวขวาหน้าธนาคารกสิกรไทยเข้าสู่เส้นทางหมายเลขที่ 1013 ผ่านบ้านกาด อ.แม่วาง ปางช้าง ล่องแพ ต.แม่วิน ถึงทางแยกไปบ้านห้วยเกียงบ้านหนองเต่า ประมาณ 70 กม. เลี้ยวซ้ายผ่านบ้านห้วยเกียงตามถนนลาดยางถึงบ้านหนองเต่า สุดถนนลาดยางต่อไปเป็นลูกรังผ่านบ้านโป่งลมแรงซึ่งเป็นถนนขึ้นคดขยจนถึงศูนย์ฯ ขุนวาง และจากศูนย์ฯ ขุนวางอีก 7 กม. ก็จะถึงศูนย์ฯ แม่จอนหลวง ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง เส้นทางนี้ต้องใช้รถปิกอัพหรือโฟร์วีล

เส้นทางที่ 2 จาก จ.เชียงใหม่ ไป อ.สันป่าตอง ไป อ.จอมทอง เลี้ยวขวาขึ้นคดขยอินทนนท์ เส้นทางหมายเลข 1009 ถึง กม. ที่ 31 เลี้ยวขวาผ่านศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ (ขุนกลาง) โครงการหลวงขุนวาง ศูนย์ผลิตน้ำเชื้อโคกรมปศุสัตว์จะถึงศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) (แผนที่เส้นทางไปศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) อยู่ในภาคผนวก ก.)

นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นรถประจำทางที่ประตูเชียงใหม่มาถึงแยกขึ้นคดขยอินทนนท์ อ.จอมทอง จากนั้นต่อรถสองแถวสาย อ.จอมทอง-อ.แม่แจ่ม และเมื่อถึงแยกโครงการหลวงกิโลเมตรที่ 31 ต้องเหมารถสองแถวขึ้นไปส่งที่คดขยขุนวางอีกประมาณ 17 กม. หรือเหมารถตั้งแต่ประตูเชียงใหม่ (กรมวิชาการเกษตร, 2544)

แม้ว่าขุนวางจะอยู่ห่างจากถนนสายหลักอีกเข้ามาถึง 16 กิโลเมตร อันทำให้การเดินทางมาที่นี้จำเป็นต้องใช้พาหนะส่วนตัว หรือมิเช่นนั้น นักท่องเที่ยวก็ต้องเหมารถจากปากทางของ

คอยินทนนท์เพื่อเข้ามาขังที่นี่ แต่นั่นก็คงมีโซ่อุปสรรคสำหรับใครก็ตามที่ต้องการจะมาพักผ่อน ศึกษารวมชาติ หรือท่องเที่ยวทางการเกษตร ณ ที่แห่งนี้ เพราะขุนนางพร้อมจะต้อนรับนักท่องเที่ยว ที่มาเยือนด้วยพันธุ์ไม้เมืองหนาวนานาชนิด ที่พร้อมใจกันออกดอกบานสะพรั่งยามหน้าหนาว ออก ผลเต็มต้นให้เด็ดชิมได้ในยามร้อน แลยังมีนกของเทือกเขาคอยินทนนท์นานาชนิดให้ศึกษารวมทั้งมีทิวทัศน์ที่เขียวชอุ่มแวดล้อมด้วยไม้ใหญ่เปลี่ยนสีต้นตามฤดูกาล โอบล้อมอยู่โดยรอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนดา (2545) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้าตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้าในมุมมองของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้ามีความพร้อมในองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ประการ คือ 1) มีสิ่งดึงดูดใจ 2) มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง 3) มีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับระดับความรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้าและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสองเรื่อง ในส่วนของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้าในมุมมองของนักท่องเที่ยว พบว่า การบริการข่าวสารข้อมูลยังขาดข้อมูลรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์ยังขาดความชัดเจนและขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวยังขาดความเป็นธรรมชาติ ที่พักและร้านอาหาร ไม่เพียงพอในช่วงฤดูกาล รวมทั้งไม่มีสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของวนอุทยานภูชี้ฟ้า อีกทั้งขาดเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยว น้ำใช้ ห้องน้ำและจำนวนถังขยะสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมและขาดมนุษยสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวด้วยกัน ในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับข้อจำกัดของงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอในช่วงฤดูกาล ด้านพื้นที่ไม่สามารถจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจในระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานวนอุทยาน นักท่องเที่ยวบางส่วนไม่เคารพกฎระเบียบ และผู้ประกอบการจกฉวยโอกาสขึ้นราคาช่วงฤดูกาล

วัฒนาพร (2545) ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวคอยดุง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า สภาพแหล่งท่องเที่ยวคอยดุงมีความพร้อมและสามารถจัดการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วน

ใหญ่ที่มาท่องเที่ยวโดยคงมีความรู้ด้านพื้นที่คอยคง ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการปรับปรุงในด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายให้กับนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่

บรรจบพร (2544) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านบรรยากาศด้านกายภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการบรรยากาศที่แปลกใหม่และเป็นธรรมชาติงานประเพณีวัฒนธรรมของจังหวัดกาญจนบุรีที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากที่สุด คือ งานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแคว พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกใช้คือรถยนต์ส่วนตัว ด้านบรรยากาศด้านจิตใจ พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญระดับมาก คือ ความสะดวกสบายของการเดินทาง สามารถหาที่พักสะดวก มีอาหารให้เลือกหลายชนิด ด้านบรรยากาศประกอบอื่น ๆ พบว่า การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวได้รับจากประสบการณ์ที่เคยมาท่องเที่ยว ด้านสินค้าของที่ระลึก/ของฝากที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกซื้อเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี คือ ประเภทอาหาร

จากการศึกษาอาจสรุปได้ดังนี้ นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากต้องการพบกับความแปลกใหม่ นอกจากนั้น ความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึงและสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

จินตนา (2542) ได้ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร กรมศึกษากองพลรบพิเศษที่ 2 ผลการศึกษา การท่องเที่ยวในองพลรบพิเศษที่ 2 มีลักษณะของการจัดการตามแนวทางของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลักดำเนินการ และการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่แพร่หลายและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจและต้องการกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบที่ 2 แต่พบปัญหาคือ การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ การอ่อนดำน การประชาสัมพันธ์และการตลาด ขาดป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ และความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่า

สุรศักดิ์ (2540) ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับปานกลางและมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ ถ้าบริการข้อมูลและการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการขีดขีด ทำลายผนังถ้ำ หักทำลาย จับต้องหินงอกหินย้อย ทิ้งขยะภายในถ้ำ และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของถ้ำและระบบนิเวศภายในถ้ำ

และรอบ ๆ บริเวณ ตลอดจนการขาดการประชาสัมพันธ์และการบริการที่น้อยเกินไป รวมถึง ความไม่ทั่วถึงในการจัดเวรยามในการรักษาความปลอดภัย และรักษากฎระเบียบในขณะที่ขบวนรถ ในการให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมยังคงค่อนข้างจำกัด

เสาวนิตย์ (2533) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมของ ภายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทาง ภายภาพ ส่วนที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความรุ่มร้อนบริเวณชายหาด ทางลงสู่ชายหาด อุปสรรคของโขดหินต่อกิจกรรมการพักผ่อน ปริมาณถังขยะ การตั้งร้านอาหารบนชายหาด จำนวน แผ่นป้ายสื่อความหมายการเลือกที่ตั้งแผ่นป้ายและการปลูกสร้างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์การ เที่ยวชายทะเลที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved